

NAŠ GLAS izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojece

Novi finančni zakon

Nekaj za nas najvažnejših določb

Kakor že več let po vrsti, smo tudi lani po izidu finančnega zakona morali ugotoviti, da je nenavadno obsežen, zakaj imel je polnih 89 strani besedila brez računskih razpredelnic. Letošnji finančni zakon za l. 1939./40. je pa še obširnejši, ima namreč polnih 100 strani zakonske priloge »Službenih novin« besedila, tako da je torej za celih 11 strani obsežnejši od lanskega.

Vsak laik si lahko predstavlja, kakšno kopo določb, ki globoko posegajo prav v vsa področja zakonodaje in s tem javnega življenja, obsega tak ogromen zakon. Samo dosledno je, če bo tudi letošnji finančni zakon samo še povečal splošno nejasnost, ki vlada že na pre mnogih pravnih področjih, da bo samo še pomnožil nepreglednost in težko uporabljivost naše zakonodaje. Za navadnega državljanja je dandanes kar nemogoče spoznati se v zakonih, ker ne vé, kaj od posameznih predpisov še velja in kaj je bilo spremenjenega. Popravljenih oz. spopolnjenih izdaj pa od večine zakonov na žalost nimamo. Pa tudi drž. uslužbenci, ki morajo izvrševati zakone, so spričo neprestanega spreminjanja, popravljanja in kopičenja novih določb prav mnogokrat v opravičljivem dvomu, kako naj svojo dolžnost vestno in pravično izpolnjujejo.

Iz velikega števila določil novega fin. zakona, ki se tičejo posameznih strok, bomo to pot navedli v naslednjem samo nekatero, ki so važne za večino drž. uslužbencev, druge določbe navedemo pa ob priliki.

V uvodnih določbah vsebuje novi zakon razna računsko-blagajniška navodila in določbe za izvrševanje drž. proračuna. Med drugimi določa, da so vsi izdatki iz raznih skladov ali ustanov podvrženi oceni glavne kontrole. Izvzeti od nadzorstva glavne kontrole so krediti za izredne stroške in zaupne namene ministrskega sveta, kakor tudi proračun za izdajanje tiskovin in podatkov v svrhu obveščanja javnosti doma in v inozemstvu. Ti izdatki se vrše po nalogu predsednika min. sveta.

Vsi odobreni krediti za stvarne izdatke se smejo angažirati in porabiti samo v višini 90 %, to pa šele, ko bodo pravilno odprti. Celotno uporabo dovoli za vsak primer posebe fin. minister oziraje se na dotok drž. dohodkov.

Ponovljena je določba, da morajo uradi, ki zbirajo dohodke od carin, monopolov, taks in drž. trošarine, le-te redno in takoj oddajati najbližnjim podružnicam Narodne banke za fin. ministrstvo. Finančne direkcije torej teh dohodkov ne morejo uporabljati ne za izplačilo stvarnih, niti osebnih izdatkov.

Finančni minister je pooblaščen, da more izdati uredbo z zakonsko močjo in z njo preurediti sedanji ustroj finančne kontrole: urediti njene pravice in dolžnosti, urediti nove disciplinske predpise in razveljaviti dosedanje določbe zakona o organizaciji fin. kontrole ter uredbe o sprejemanju v službo, razporeditvi zvanj itd. uslužbencev fin. kontrole. V soglasju s predsednikom min. sveta more predpisati novo zakonsko uredbo o reorganizaciji fin. ministrstva in o določitvi in razporeditvi položaja in zvanj. — Predpisati more spremembe in dopolnitve uredbe o **podpornem skladu pomožnega osebja** v službi države, št. 48.300/I-32. S to uredbo so bili za proračunske dnevničarje uvedeni prispevki za njihov pokojninski sklad.

Važna je določba, s katero se pri vojnem ministrstvu ustanavlja poseben sklad pod imenom »**sklad narodne obrambe**«. V ta sklad se bodo zbirali dohodki posebnega davka, ki se bo

pobiral od 1. julija 1939. naprej, in sicer 10 let. Podlaga temu davku je skupna zavezančeva zadolžitev prejšnjega davčnega leta, oziraje se na neposredne davke, ki se skupno knjižijo v glavni davčni knjigi. Za nas državne uslužbenke, ki plačujemo uslužbenki davek, se bo novi prispevek za narodno obrambni sklad odmerjal in pobiral od tekoče letne obremenitve z uslužbenkim davkom. Za plačevanje tega davka je predpisana posebna tabela s pavšalnimi letnimi zneski. O tem davku bomo posebej prihodnjic podrobneje poročali.

Katoliški davčni zavezanci morajo plačevati **cerkveno doklado** na neposredne davke, če jo razpišejo rimskokatoliška duhovna oblastva v duhu organizacije Cerkve. V župnijah morejo predpisati v lastnem delokrogu doklado do 10 %, če župnije ne morejo kriti svojih izdatkov iz drugih sredstev. Za predpis cerkvene doklade v višini preko 10 % državnega neposrednega davka je potrebno dovoljenje fin. ministrstva, sporazumno z just. ministrom. Isto velja tudi za škofijske doklade.

Ministrski svet je pooblaščen za izdajanje zakonskih uredb narodno-gospodarskega značaja in **uredb o tisku, združevanju, javnih shodih in o volitvah v narodno skupščino**. Prav tako more z uredbami postopoma prenesti del poslov vrhovne drž. uprave na banke. Zaradi izvajanja varčevanja v drž. gospodarstvu more potrebno ukreniti, da se ugotove podlage drž. izdatkov v drugem obsegu, kakor je to določeno s sedanjimi predpisi. Izvršiti more pregled in znižanje posebnih doklad in nagrad drž. uslužbencev, ki jih prejema poleg svojih rednih prejemkov. Znižati jih more do 50 % rednih dohodkov. Pregledati more število osebja in obseg poslov posameznih državnih uradov in po potrebi odpraviti ali spojiti posamezne urade.

V breme prostega kredita za cnega uradnika višje skupine se more postaviti samo en uradnik nižje oz. pripravnik, vendar se skupno število oseb niti izdatkov ne sme zvišati. Pri davčnih upravah se smejo na izpraznjena mesta zvaničnikov postavljati davčni pripravniki.

Službeni prejemki, izplačani na podlagi odločb, katere je drž. svet razveljavil, se bodo izterjali od uslužbenca, na kogar se razveljavljena odločba nanaša. Če to ne bo mogoče, se pobere ta neupravičeni izdelek od uradnika, ki je odločbo izdelal oz. predložil v odobritev, če za odločbo ni bilo jasnih zakonskih pogojev.

Prosvetni minister bo z uredbo predpisal, katere strokovne šole, tečaji in izpiti ustrezajo fakultetski, polni oz. nepopolni srednješolski izobrazbi ali izobrazbi dveh razredov srednje šole. Z odločbo prosvetnega ministra se bo pa začasno določil čin domačih šol, tečajev in izpitov, če to že ni bilo določeno z uredbo od 1. maja 1933.

S 1. aprilom prenehajo veljati določila § 263. u. z. (in sličnih). S tem je torej odpravljeno enoletno čakanje na višje prejemke ob napredovanju v višjo položajno skupino oz. ob priznanju periodskega poviška. To velja tudi za uslužbenke, ki so napredovali pred 1. aprilom 1939., tako, da bodo 1. maja prejeli že višje prejemke (ker je šel aprilski povišek v uradn. pokojninski sklad).

Skrajno potrebna je bila določba, s katero se je končno vendarle uredilo doslej popolnoma nejasno vprašanje pravice ločenih žena do rodbinske pokojnine. Odslej se namreč glasi 1. stavek 2. odst. § 147. u. z. takole: »Ženi, ločeni od mize in postelje, s pravno-močno razsodbo pristojnega sodišča po

predpisih zakonskega prava, če je bila razsodba izvršena po njeni krivdi, ne gre pravica do rodbinske pokojnine po smrti njenega moža.« S tem je bila negotovost odpravljena in je v bistvu uveljavljeno stanje, kakor je veljalo po avstrijski uradn. pragmatiki. Če se zakon loči po moževi krivdi ali sporazumno, pripada ločenki rodbinska pokojnina po pokojnem možu.

Nova je določba, ki uslužbencem finančne kontrole prepoveduje sleherni kazanje strankarske pripadnosti in vsako strankarsko delovanje. Prepoveduje se jim izrabljanje oblasti in položaja v strankarske namene in vplivanje na podrejene ter na državljane sploh. Prepovedano je sleherni dejavno strankarsko udejstvovanje v kakršni koli obliki.

S 1. aprilom 1939. prenehajo veljati določbe čl. 9 uredbe o znižanju osebnih prejemkov, št. 37.420/I-1935. Ta člen je določil, da se za 20 % znižajo posebne doklade, stalne nagrade in tantieme, kakršne prejema aktivni ali zaposleni upokojeni uslužbenci poleg svojih rednih prejemkov. — Ta predpis se nanaša samo na zelo redke, zlasti višje uslužbenke pri osrednjih

uradih in državnih zavodih ter podjetjih. Za pretežno večino drž. uslužbencev in upokojevcev je preklek tega znižanja brez pomena. Isto velja tudi za § 5. zak. o znižanju prejemkov iz leta 1931., ki je prav tako s tem črtan. Tudi ta se nanaša na podobne izjemne postranske dohodke posameznih redkih uslužbencev.

Za osebne in družinske pokojnine pogodbenih poštarjev se pri poštne ministru ustanovi »**Pokojninski sklad pogodbenih poštarjev**«. Poštni minister bo sporazumno s fin. ministrom predpisal z uredbo ustroj in poslovanje tega sklada. Premoženje dosedanjega Pokojninskega sklada drž. pogodbenih poštarjev kraljevine Jugoslavije preide kot temeljna glavnica v novi pokojninski sklad, člani po obdržu glede pokojnin vse pridobljene pravice.

To so nekatere izmed najvažnejših določb novega finančnega zakona, ki se tičejo v glavnem vsega državnega uslužbenstva. O posebnih določbah posameznih strok bomo še večkrat podrobneje pisali, kakor bomo sploh natančneje obravnavali nekatere temeljite spremembe oz. nove predpise.

Učiteljski tabor

Za sedemdesetletnico, odkar so slovenski učitelji v najtežjih razmerah postavljali prve temelje lastni strokovni organizaciji, se je 11 okrajnih učiteljskih društev iz okolice Ljubljane sestalo dne 11. marca v Ljubljani. Zborovanje je bilo v veliki dvorani Filharmonične družbe, kjer se je zbralo skoro tisoč zborovalcev, učiteljev in učiteljic ter raznih prijateljskih gostov. Zborovanje je pokazalo, kako močna je med našim učiteljstvom zavest stanovske povezanosti in prepričanost, da je rešitev samo v organizaciji.

Na zborovanju so govorili razni govorniki in poročali o poglavitnih težnjah učiteljskega stanu. Za obolelega predsednika JUU je govoril podpredsednik organizacije g. Krajčević. Poročal je tudi o delovanju in uspehih osrednjega odbora JUU. Nato so govorili še drugi govorniki, ki so obravnavali različne stanovske in strokovne zadeve učiteljstva. Zlasti je bil zanimiv referat o vprašanju učnih načrtov v ljudski šoli. Zborovalci so sprejeli tudi predlog za način sestave novih učnih načrtov in za izdajo učnih knjig za ljudske šole. Izdale naj bi se samo splošne smernice in navodila, nakar naj bi se šele sestavil okvirni načrt za vso državo, in podroben učni načrt za posamezne ljudske šole, za vsako posebe. Učne načrte naj pa sestavlja učiteljstvo oziraje se na način življenja in potrebe posameznega kraja. Tudi šolske knjige naj se ne bi več izdajale brez stalnega načrta, ker je to nesmi-

selno zapravljanje narodnega premoženja in hudo obremenjuje najšibkejše sloje. Končno so zborovalci sprejeli tole

resolucijo:

Učiteljstvo 11 sreskih društev JUU, zbrano 11. marca 1939. v Ljubljani na proslavi 70 letnice prvih začetkov slovenske učiteljske organizacije, sprejema sledečo resolucijo:

Naš materialni položaj je postal spričo vseobčega porasta cen nevzdržen, zato je potrebno, da kraljevska vlada nujno pristopi k povišanju naših prejemkov na eksistenčni minimum. Odpraviti je treba vse razlike med prejemki učiteljev in poročenih učiteljic. — Osebnne doklade upokojevcev je izenačiti z dokladami aktivnih uslužbencev. Vrniti je treba rodbinsko doklado za ženo in povišati doklado za otroke.

Pri napredovanjih je učiteljstvo zapostavljeno za vsemi ostalimi strokami državnih uslužbencev, s čimer je težko materialno oškodovano. Ministrstvo za prosveto naj nujno reši vse, za napredovanje vložene prošnje. — Pri izvajanju napredovanj naj se strogo izvajajo določila o rangnih listah. Izključiti je treba vsako zapostavljanje in vse protekcije, ki vzbujajo v naših vrstah nejevoljo in odpor.

Vsem učiteljem in učiteljicam, ki so bili po službeni potrebi premeščeni brez krivde in brez disciplinske preiskave, naj se popravi krivica s tem, da se po službeni potrebi premeste na prvotna mesta in se jim da materialna odškodnina.

Naša ljubljanska nabavljalna zadruga

Poročilo o občnem zboru

Kakor smo že zadnjic poročali, je bil dne 30. marca v ljubljanski Delavski zbornici XVII. redni občni zbor Zadruga drž. uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani. Dnevni red je bil objavljen v zadnji naši številki, kjer smo podali tudi izčrpano sliko delovanja in uspehov, doseženih v minulem poslovnem letu, ki bi ga bilo po njegovi narodno-gospodarski pomembnosti šteti med manj ugodna leta, a ga je naša zadruga le zaključila z zavidanja vrednim uspehom.

Zborovanje je ob 20. uri vdrugič odprl predsednik upravnega odbora, g. viš. svetnik A. Žigon, ki je po ugotovitvi, da bo občni zbor veljavno sklepal neglede na število navzočih članov, pozdravil zborovalce. Posebe je po-

zdravil odposlanke Kola zadrugark v Ljubljani, nakar je predsednica te zadrugne organizacije pozdravila prisotne in želela zborovanju kar največ uspeha.

Za zapisnikarja zborovanja je bil postavljen tajnik zadruga g. Anton Pečnik, za overovatelja zapisnika sta bila pa soglasno izvoljena gg. Matej Žgajner, šol. upravitelj v pok., in Alojzij Macarol, šol. upravitelj v pok. Zborovanju je prisostvovalo približno 320 članov.

Nato je predsednik upravnega odbora prebral in obširno pojasnil osnutek pravilnika o kolektivnem posmrtninskem zavarovanju pri Zvezi nabavlj. zadrug drž. uslužbencev v Beogradu. Po raznih še podrobnejših razlagah in obsežnih pojasnilih so zborovalci so-

glasno sprejeli in odobrili predloženi načrt pravilnika. O ti velevažni novosti za vse člane zadruga bomo čimprej še natančneje poročali. Pomenja pa to zavarovanje velik korak naprej v socialni delavnosti naše zadruga.

Na predsednikovo prošnjo je referent ban. uprave g. Franc Mermolja prebral zelo obširno poročilo naše Zveze o dne 27. marca 1939. dokončani zadružni reviziji poslovanja v času od 30. junija 1936. do 5. januarja 1939. Iz tega strokovnega poročila je bilo videti stalno napredovanje zadruga, ki se kaže v naraščanju članstva, v povečanju prometa in pomnožitvi lastnih sredstev ter zlasti v intenzivnem izrabljanju obratne glavnice, ki je bila lani obrnjena več kot sedemkrat, kar predstavlja doslej najboljši doseženi uspeh vseh v Zvezi včlanjenih naših zadrug.

Nato je podal predsednik g. Žigon izčrpno poročilo upravnega odbora o lanskem delovanju zadruga. O tem smo že zadnjič tako izčrpno pisali, da ne kaže ponavljati teh podatkov. Pri tem je odgovarjal predsednik tudi na razne očitke in pritožbe članov glede kakovosti blaga in poslovanja v zadrugi sploh. Pojasnil je posamezne redke primere v vsakem večjem podjetju kar neizbežnih resničnih pomanjkljivosti, ki so se pa vselej na pritožbo takoj odpravile, da so bili člani zadovoljni. Zlasti tesni za skladišča popolnoma neprimerni prostori zadruga v državnem, več sto let starem posloju na Vodnikovem trgu so odločilno vplivali na količino nekaterih redkih vrst blaga. Vendar so vse te napake in pomanjkljivosti v primeri z ogromnim prometom naravnost malenkostne in jih še vestnejša in strožja uprava ne bi mogla preprečiti. Že dejstvo, da se vse blago sedemkrat na leto obnovi, pa kaže, da ne more biti — vsaj na splošno ne — govora o slabi kakovosti blaga, ker gleda upravni odbor pri nakupu vselej na prvovrstno kakovost. — Na razna vprašanja članov je predsednik pojasnil tudi, zakaj zadruga ne more povisati letnega povračila oz. povečati naknadnih odpisov v svrhu znižanja kupne cene blagu. Poglavitni vzrok je temeljno zadrugarsko načelo, da morajo nab. zadruga delati s pravičnim dobičkom, t. j. s krajevno primernim zaslužkom, dosegljivim s prodajanjem po navadnih krajevnih cenah. Konkurenčni boj s trgovci po zadružni miselnosti ni dopusten, bil bi pa za zadrugo tudi škodljiv. Poglavitni namen zadruga je, pomagati članom s povračili (ristorno), s posmrtnimskimi zavarovanjem, z raznimi socialnimi in človekoljubnimi napravami in ustanovami, kakor so počitniški domovi, bolniško zavarovanje, mladinski konvikti, zdravilišča itd.

Predsednik nadzornega odbora g. Ivo Sancin, načelnik kmet. odd. v pok., je prebral nadzorstveno poročilo, po katerem je bilo delo upravnega odbora ponovno skrbno pregledano in se je ugotovil red in popolno soglasje s knjigami in prilogami, stanje blagajne pa pravilno in v vsakem pogledu brezhibno. Končno je predlagal odobritev letnega računa in sprejetje sklepov o razdelitvi čistega prebitka.

V tem pogledu je predlagal predsednik tole:

a) »Odobri se letni račun, kot je navedeno v predloženi bilanci, s pripombo, da se vzame na znanje že izvršeno knjiženje znižanja cen v korist članov, in sicer po 7 % za kreditne in po 8 % za gotovinske nakupe pod pogojem, da se po takojšnji realizaciji 4 % oz. 5 % članom prenese od te odobritve 3 % na račun raznih upnikov, katera vloga se takoj izplača (toda brez obresti) le ob smrti vsakega člana, ob premestitvi člana v aktivni službi, ali ob resnični preselitvi upokojenca iz kraja stalnega bivališča; ob izstopu člana iz zadruga tri leta po obnem zboru, ki sledi izstopu; zadruga ima kadar koli pravico poravnati s to vlogo event. svoje terjatve do člana, pri čemer se pa del vloge uporabi v smislu določil danes sprejetega pravilnika o kolektivnem zavarovanju.«

b) V smislu čl. 61. zadr. pravil se razdeli čisti prebitok za leto 1938. v znesku din 947,31 takole: 65 % rezervnemu fondu din 615,75; 10 % pokojninskemu fondu din 94,73; 5 % za nagrade uslužbenecem din 47,37; 10 % za kreditni fond din 94,73; 10 % za članske namene din 94,73.

Zborovalci so oba predloga so glasno sprejeli, prav tako soglasno poddelili razrešnico obema odboroma in

pooblastil upravni odbor, da sme zadolžiti zadrugo za devetkratni znesek vplačanih deležev.

Ker so po pravilih odpadli iz upr. odbora člana gg. Franjo Arko in Leopold Paljk ter 4 namestniki, iz nadzor. odbora pa gg. Ivo Sancin in Josip Wedam ter 3 namestniki, so bile potrebne volitve novih odbornikov. Po daljšem deloma precej živahnem in burnem obravnavanju in predložitvi več kandidatnih seznamov je predsednik upr. odbora razglasil, da so bili z vzklikom izvoljeni sledeči gg.: **Za upravni odbor:** Kobe Marica, vdova po sodniku; Paljk Leopold, učitelj. **Namestniki:** Bernik Anton, rač. inspektor v pok.; Zima Ignac, uradnik banske uprave; Spende Anton, ravnatelj zemlj. knjige v pok.; Junc Ivan, poštni ravnatelj v pok. **Za nadzorni odbor:** Sancin Ivo, načelnik kmet. odd. v pok.; Wedam Josip, arh. uradnik. **Namestniki:** Kobav Valentin, arhiv. uradnik; Barbič Andrej, adm. poročnik v pok.; Marušič Justina, poštna uradnica.

Po volitvah je predsednik dajal navzočim članom še razna pojasnila o poslovanju v minulem letu, nato pa ob polu enajstih zaključil zborovanje, zahvalivši se vsem, ki so tako dolgo vztrajali na zboru, za obilno udeležbo.

Jubilej naše kreditne zadruga v Mariboru

Letos je poteklo 10 let od ustanovitve Kreditne zadruga drž. uslužbencev v Mariboru. To obletnico je proslavila zadruga dne 29. januarja s slavnostnim zborovanjem. Poleg številnih članov so bili prisotni predsednik Zveze g. Miloš Štibler, zadružni revizor g. Čenčič, zastopnik ljubljanske železničarske zadruga gg. Jeras in Outrata, zastopnik mariborske nabavljalne zadruga drž. žel. g. Muraus, zastopnika žel. kreditne zadruga gg. Kralj in Ogrizek, predsednik nabavljalne zadruga drž. uslužbencev g. Reher, zastopnik sokolske kreditne zadruga g. prof. Struna in zastopnik Društva jugoslovanskih drž. upokojenec dvor. svet. v pok. g. dr. Kronvogel.

Predsednik g. dr. Jančič je uvodoma orisal razvoj zadruga. Dne 6. januarja 1929. je podpisalo na ustanovnem obnem zboru 20 članov pristopne izjave. Prvi predsednik je bil sodni svetnik Vidovič, ki mu je sledil po njegovem odhodu v Celje drž. tožilec dr. Jančič. Nepretrgoma sta v odborih podpolkovnik v pok. g. Franjo Cvirn in šol. upr. v pok. g. Henrik Karničnik. Sprva je uradovala zadruga dvakrat na teden po eno uro. Decembra 1930. se je preselila v Reherjevo sobo nabavljalne zadruga. Hranilne vloge je tedaj obrestovala po 7 %, za posojila pa računala 8 %. Zveza ji je dala kredita 100.000 din. Do konca prvega leta je izdala zadruga za 131.278 din posojil. Zanimivo je, da je bil na I. rednem obnem zboru 22. marca 1930. sprejet predlog, naj se delegati zavzamejo na skupščini Zveze za to, da dobi naša zadruga eno tretjino onih prispevkov drž. uslužbencev, ki bodo nabrani v njenem okolišu. Na žalost je Zveza predlog odklonila. Zadruga se je razvijala lepo. Odstotno največji prirastek zabeležimo v letu 1936., ko so narasle

vloge za 88 %, posojila za 33 % in deleži za 25 %.

Nato je govoril Zvezin predsednik g. Miloš Štibler. Primerjal je uspeh in napredek mariborske zadruga z drugimi sličnimi, in ugotovil, da je najboljše. Zadrugi so čestitali še zastopniki drugih zadrug, zlasti gg. Jeras, Muraus, Ogrizek in Rehar.

Isti dan so na izrednem obnem zboru, ki je bil pred slavnostnim zborovanjem, spremenili pravila in jih prilagodili novemu zakonu o gospodarskih zadrugah. V splošnem so se spremenila pravila po vzornih pravilih, ki jih je izdala Zveza, le stalno varčevanje in delegatski sistem sta bila odklonjena. Glede prvega so bili zborovalci mnenja, da so zlasti nižji drž. uslužbenci tako slabo plačani, da komaj zmagujejo svoje obveznosti in da je bolje, odložiti uvedbo stalnega varčevanja na boljše čase. Delegatski sistem ni bil uveden, ker zanj še ni potrebe in so potekli vsi občni zbori v najlepšem redu in slogi. Vendar je besedilo dotičnega člena tako, da lahko vsak občni zbor uvede delegatski sistem brez posebne spremembe pravil.

Jubilejni X. redni letni občni zbor je bil v nedeljo, 2. aprila, v mali dvorani Narodnega doma. Obisk ni bil posebno zadovoljiv. Zvezo nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu je zastopal član njenega nadzorstva g. dr. Pečovnik. Poročilo upravnega odbora je prečital predsednik g. dr. Jančič. Zadruga izkazuje tudi v minulem poslovnem letu krasen napredek. Dne 31. decembra 1938. je bilo vlog za 5.239.007 din, posojil je bilo za 5.343.144 din, članski deleži so znašali 666.965 din, denarni promet je dosegel v letu 1938. lepo vsoto nad 84 milijonov. Likvidnega denarja je imela zadruga konec decembra 1.188.315 din. Zvezni dolguje

samo 217.751 din. Režija je zelo majhna, saj znaša komaj 75.857 din; ves posel opravljajo namreč samo 4 pisarniške moči. Vzlic velikemu prometu je čist dobiček skromen, namreč 114.991 din (t. j. za 12.000 din večji od lanskega) in to zato, ker je napetost med aktivno in pasivno obrestno mero majhna, po večini samo 1 ½ %. Zadruga obrestuje namreč vloge po 4 %, vezane na trimesečno odpoved pa po 5 %, za posojila pa računa 6 ½ %.

Čisti dobiček se razdeli na posamezne sklade, tako da naraste rezervni sklad na 229.615 din, sklad za dvomljljve terjatve na 104.072 din itd., 25 % čistega dobička pa gre za obrestovanje deležev. Jamstvo članstva znaša 3 milij. 343.000 din, skupno s skladi znaša preko 3 in pol milijona dinarjev. Denar je tedaj v zadrugi povsem varno naložen.

Septembrsko krizo smo občutili tudi pri zadrugi. Vlagatelji so začeli dvigati svoje vloge. Nevezane vloge je zadruga brez izjeme izplačevala, tudi vezane je likvidirala spočetka. Ko pa je opazila, da vlagatelji to izrabljajo in dvigajo denar brez potrebe, je vztrajala na trimesečnem odpovednem roku.

Tudi lani je zadruga ugodila vsaki prošnji za posojilo, če so bili izpolnjeni pogoji. Konec decembra je bilo 855 posojil za skupno 4.295.713 din. Število večjih posojil je naraslo. Zadruga je vedno najprej rešila prošnje za nižja posojila in potem po možnosti ona za višja. Posojila so bila razdeljena tako: do 2000 din 366, do 4000 din 199, do 6000 din 114, do 8000 din 41, do 10.000 din 27, do 25.000 din 61 in do 50.000 din 27 posojil. Vsa večja posojila so zavarovana s hipotekami. Zadruga uraduje za stranke vsak dan od 7. do 12. in od 15. do 19. ure, vsak teden ima upravni odbor po eno redno sejo, da prosilec za posojilo ni treba čakati dlje kakor teden dni.

Obleke kemično čisti, barva, plislra in lila tovarna J. O. S. REICH.

Zvezin revizor je pregledal poslovanje zadruga od 30. junija 1936. do 31. decembra 1938. Revizijsko poročilo je za zadrugo zelo laskavo in ugotavlja poleg drugega, da postopa upravni odbor pri podeljevanju posojil vestno in oprezno, da dolžniki po veliki večini zelo točno izpolnjujejo svoje obveznosti in da ni nobenih dvomljivih terjatev.

Za nadzorni odbor je poročal g. Cvirn, da je ta pregledal bilanco in jo primerjal s poslovnimi knjigami in da ustreza resničnemu stanju. Približno vsake tri mesece je nadzorni odbor neopovedano pregledal blagajno in našel vse v najlepšem redu. Zato je bila obema odboroma brez debate soglasno izglasovana razrešnica. V odbor so bili na novo izvoljeni vsi dosedanji člani, ki jim je potekla funkcijska doba.

V nadaljnjem je občni zbor pooblastil odbor, da nakupi nepremičnine do vrednosti 900.000 din, če se nudi ugodna prilika. S tem se obratni kapital ne bo znižal, ker bo del te vsote kreditirala Zveza, poleg tega pa nudi nekdo večjo vlogo z daljšim odpovednim rokom. Ker želi Zveza, da ne bi obresto-

Fréd. Boutet:

Vzgledi vlečejo ...

V prostrani resni sobani s mračnim pohištvom in gostimi zavesami, ki so na pol zagrinjale okna, skozi katera je bilo v jesenskem dežju videti drevje po vrtovih in zapuščeno uličico v Auteuilu, ni veselo plapolal ogenj.

Gospa Lemesnilova, togo zravnana v naslanjaču in na pogled še strožja kakor je bil njen salon, je bila še resnejša kakor po navadi. V drugem naslanjaču je sedel stari prijatelj družine, gospod Edouard Villiers, eleganten in na oko še mlad, čeprav je bil že v petdesetih. Skušal ji je razpršiti skrbi, ki so se mu zdele nesmiselne.

»Draga gospa, zares ne vidim nobenega razloga, da bi se vznemirjali. Ta ženitev se mi — pa prav od vseh strani — zdi sijajna za vašega sina Petra: družina, očetov položaj, premoženje... Prav nič ni oporekati, kajne! Mlado dekle je brhko, dražestno, razumno, dobro vzgojeno...«

Gospa Lemesnilova je zavzdihnila.

»Zagotovem vam,« je nadaljeval g. Villiers, »da je ta zveza za Petra popolnoma primerna. Veste, kako rad ga imam... saj sem mu bil za varuha...«

»Res, res, vselej ste mu bili najboljši skrbnik, in zaupam vam kakor sama sebi... ampak ta ženitev...«

»Jaz mu ne bi bil svetovalec druge. Gospodična Hersantova je, ponavljam vam, dovršeno mlado dekle...«

»Plaši me,« ga je prekinila gospa Lemesnilova. »Samo na zabavo misli, samo na obleke... pa na kakšne obleke!... Obleči se, mlado dekle, kakor bi se jaz kot mlada žena ne bi bila nikdar upala obleči! In to svobodno obnašanje, ta prostodušna govornica...«

»Draga gospa, res, mlada sodobna dekleta so zelo svobodnega ponašanja... Žive same zase, imajo lastno osebnost, toda to jih ne ovira, zagotavljam vam, da so popolnoma resne, kadar gre za resne stvari.«

»To rada verjamem. Komaj jih poznam. Nobene druge nisem videla razen nekolikokrat gospodično Terezo Hersantovo, toda ponavljam, plaši me... Dobro vem, da se navade spreminjajo in da sem stara ženska... da, da, stara ženska...«

Stara ni bila, toda zdelo se je, da je; tako tesno ji je mračna obleka oklepala boki, tako brez umetnosti so bili počesani njeni gosti, kostanjevi lasje, prav na redko prepleteni z belimi nitmi. Pravilni, toda strogi obraz je pogrešal tudi najlažji nadih pudra. Kot mlado dekle je prišla le redko

med ljudi in ostala je plašna; nato so jo zelo zgodaj omožili z možem, ki je bil petnajst let starejši od nje, in postala je vzorna mlada žena brez sleherne koketnosti. Ko je kmalu odzvela, se je vsa posvetila vzgoji svojega sina Petra, živela kakor nedostopna deželanka daleč od sveta v tem majhnem dvorcu, ki je sanjal na robu Auteuila, kjer je sprejemala samo redke dobre znance in s skrbno vestnostjo upravljala premoženje, ki ni bilo majhno.

»Draga gospo,« je pripomnil g. Villiers, »upoštevajte, da je gospodična Hersantova izgubila mater, ko je bila še otrok, in da je ostala sama z očetom, ki jo je razvajal...«

»Res, res je, ker je bila oropana materinskih nauk, jo je lažje opravičiti...«

»Ampak saj ji ni treba nič opravičevati, zagotavljam vam. In mari ne mislite prav nič na to, da bi ravno vi nadomestili to materinsko vzgojo, da bi bili svoji bodoči snahi svetovalka, ko bo treba nakupovati balo, pohištvo... Vaša izkušnost ji bo dragocena!«

»Bati se je, da ji ne bi bila preveč v napotje. Gotovo se moj okus ne strinja z njenim...«

»Točno, toda boste ji kakor brzda, če smem tako reči. Poslušala vas bo, z lahkoto jo boste spremenili, saj je še tako mlada, komaj dvajset let ji je.«

»In Peter jih ima šele pet in dvajset. Nikdar si ne bi bila mislila, da se bo tako zgodaj oženil. Zdi se mi, da je ta razlika v starosti premajhna... Sicer pa — kaj naj storim? Nočem nasprotovati sinu v tem, kar misli da predstavlja srečo njegovega življenja. Iskreno želim, da se ne bi prevaral in da bi bila gospodična Hersantova manj lahkomišelná kakor je videti. Sicer pa, prav imate. Spreljala bom dekle po velikih trgovinah, k šiviljam, h krojačem, kaj vem še kam. Vodila jo bom pri izbiranju, in to mi bo dalo priliko, da hkrati opazujem njen značaj in da ji dam, ne da bi ona to opazila, navodila o dolžnostih žene in o resnosti življenja. Če je lahkomišelná samo na videz, se bo spremenila in postala vredna družica Petru.«

Pogovor se je nadaljeval še nekaj časa, nato se je gospod Villiers poslovil od gospe Lemesnilove in sedel v svoj voz. Kakor vsakokrat, kadar je zapuščal staro prijateljico, ki jo je sicer zaradi njene kreposti in poštenosti globoko občudoval, je začutil veselo olajšanje. Ljubil je življenje in spričo tolikšne strogosti ga je kar mrazilo.

Prva pota, ki sta jih opravili skupaj gospa Lemesnilova in gospodična Hersantova, so bila trnjeva. »To si me bo privoščila,« si je dejalo mlado dekle, ki se pa vseeno ni upalo zavrniti spremstva bodoče

vala zadruga deležev, češ da je to njen obratni kapital, se je razvila debata tudi o tem. Soglasno je bilo sklenjeno, da ostane pri dosedanem 5 % obrestovanju, pri čemer so razni govorniki poudarjali, da so to neke vrste vlog na dolgo odpovedno dobo in je upravi-

čeno, da jih zadruga obrestuje kakor vezane vloge.

Ta občni zbor je zopet pokazal, da stoji zadruga na solidnih temeljih, na zaupanju članstva in na vestnem in skrbnem gospodarstvu njene uprave. drp.

Zborovanje davčnih uradnikov

Dne 26. marca je bil občni zbor ljubljanskega poverjeništvu Združenja davčnih uradnikov kraljevine Jugoslavije, ki je bilo ustanovljeno leta 1922. Zborovanje je bilo ob 10. uri dopoldne v dvorani hotela Miklič in je bilo z ozirom na to, da je ogromna večina društvenih članov raztresena po vseh krajih banovine, udeležba prav lepa.

Predsednik g. Stanko Ribnikar je uvodoma pozdravil zastopnika fin. direktorja, g. pomočnika Satlerja, g. viš. fin. svetnika Mosetizha, g. davč. inšpektorja Meška in vse prisotne. Spomin lani umrlih članov so zborovalci primerno počastili.

Po opravljenih formalnostih je g. pomočnik fin. dir. Satler pozdravil zborovalce, želel društvu kar največ uspeha in obljubil, da bo fin. direkcija upravičene težnje društva vselej podpirala. Društveni predsednik se mu je zahvalil za pozornost, nakar so izrekli in sklenili odposlati zborovalci izraze zahvale vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehom davčnih uradnikov.

Tajniško poročilo je podal tajnik g. Viktor Koritnik, ki je poročal o društvenem delovanju v minulemu letu, zlasti o ukrepih glede organizacijskega glasila »Poreska služba«, o prizadevanjih za doseg V. polož. skupine itd.

Po poročilu blagajnika g. Franca Marina je v splošnem denarno stanje društva še dovolj povoljno. O obeh poročilih se je razvila živahna obravnava, nakar so zborovalci soglasno dali celotnemu odboru razrešnico.

Nato je prebral predsednik pismo g. viš. fin. svetnika Pirkmajerja, ki se je oprostil zaradi odsotnosti in poslal društvu želje za uspešno delovanje.

Pri volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor gg.: za predsednika Anton Vardjan, za blagajnika Zoran Vrtovec, za tajnika Ignacij Ahlin, za odbornike Franc Detter, Dominik Šmid, Jože Šterbenc in Alojzij Štular. V nadzorni odbor so bili pa izvoljeni gg.: Slavko Devetak, Davorin Blažon, Josip Furman, Maks Badiura in Vinko Beznik.

Na predloge raznih članov so zborovalci sprejeli sklep, naj se izpolnijo tiskovine za zgradarino, nadalje nalog novemu odboru, naj poskrbi, da se v vseh davčnih upravah, tudi po deželi, poleti uvedejo brez izjeme nedeljene uradne ure. Občni zbor je tudi sklenil, naj društvo izposluje, da ne bo treba začasnim eksekutorjem - dnevnicarjem, ki imajo kvalifikacijo za uradnike, opravljati poleg dnevne službe tudi naporno in mučno nočno strazarsko službo davčnih blagaj.

Z ozirom na bližnjo glavno skupščino Združenja, ki bo v Ljubljani, so zborovalci sklenili, da je treba že zdaj

poskrbeti za kritje velikih izdatkov, ki bodo združeni z njo. Treba se je pobrihati za primerne javne podpore.

Tovariški poslovilni večer

(Dopis iz Maribora)

V soboto, 1. aprila, so se zbrali profesorji mariborskih srednjih šol v »Mariborskem dvoru«, da se poslovijo od g. prof. dr. Adolfa Pečovnika, ki je odšel za direktorja na III. realno gimnazijo v Ljubljano. Istočasno so se ločili tudi od direktorja nepopolne realne gimnazije g. Ivana Prijatelja, ki prevzame vodstvo učiteljske šole v Ljubljani.

Od prevrata dalje je bil g. dr. Pečovnik predsednik mariborskega pododbora Jugoslovenskega profesorskega društva, le za par let je to mesto odložil, ko je bil inšpektor pri mariborski oblasti in kesneje pri banski upravi v Ljubljani. Predsedoval je tudi nekdanji »Okrožni skupini drž. nameščencev in upokojencev« do njene prisilne likvidacije leta 1931. in »Samopomoči drž. nameščencev in upokojencev« do njene prostovoljne likvidacije 1932. leta. Po odhodu

Končno je bil sprejet z velikim odobravanjem predlog, da se bivšemu dolgoletnemu predsedniku in ostalim dosedanjim odbornikom izreče zahvala za njihovo požrtvovalno delovanje.

Ko se je prav pred koncem občnega zbora še prebrala pozdravna brzojavka, ki je prispela od glavnega odbora Združenja iz Beograda, se je novi društveni predsednik zahvalil članstvu za izkazano zaupanje, nakar je stari predsednik g. St. Ribnikar zaključil občni zbor.

inšpektorja g. Leskoška je vodil tudi »Samopomoč slovenskih profesorjev« in je zadnja leta tudi član nadzorstva Zveze nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu. Na vseh teh odgovornih mestih je deloval nepristransko in vestno, nesebično in požrtvovalno, ter si je tako pridobil med stanovskimi tovariši obilo prijateljev, kar je pokazala mnogoštevilna udeležba na poslovilnem večeru in iskreni poslovilni govori.

Tudi odhajajoči g. direktor Prijatelj je v mariborskem javnem življenju splošno znana in spoštovana osebnost. Dolgo vrsto let je učiteljeval na mariborskem učiteljsku in bo svoje izkušnje gotovo zelo koristno uporabljal na novem službenem mestu v Ljubljani. Obema tovarišema želimo, da bi v Ljubljani uspešno nadaljevala začetno delo. drp.

Vestnik

Letošnji državni proračun. S 1. aprilom smo dobili nov državni proračun, ki kaže 12.947.000.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Nasproti lanskemu, ki je znašal 12.180.000.000 din, je torej novi državni proračun za 767 milijonov višji. Nasproti zadnjemu proračunu so dohodki predvideni v znatno višji meri, tako n. pr. je preračunan za sedanje proračunsko leto dotok od neposrednih davkov s 3025,5 milijona dinarjev, torej za 326 milijonov več kot lani. Trošarine naj bi vrgle 87,5 milijona več. Takse 50 milijonov, carine 162,56 milijona več, monopoli pa 145,44 milijona več. Med raznimi drž. dohodki je donos drž. železnic za tekoče leto preračunan za 250,66 milijona višje. Za pokojnine bo šlo predvidoma 898 milijonov dinarjev.

Nova davčna obremenitev. Z uredbo o narodnem zdravstvenem skladu, ki jo je objavil ljubljanski »Službeni list« dne 8. aprila, je uvedena za imenovani narodni zdravstveni sklad posebna zdravstvena določila v višini do 3 % skupnega zneska neposrednih davkov. Zdravstveno doklado bo predpisal finančni minister po predlogu ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje začasno ali stalno na skupni neposredni davek, ali pa na posamezne njegove oblike. Ker je tudi uslužbenski davek, ki ga plačujemo državni uslužbenci in upokojenci, neposredni davek, spadamo tudi mi v krog zavezancev, ki jih je mogoče pritegniti k plačevanju novega davka. Ni dvoma, da pri ti priliki ne bodo pozabili na nas, temveč da nas bodo prav točno in v celoti upoštevali pri predpisih nove davčne obremenitve. O tem o priliki še kaj več!

Izredni prispevek. V zadnji številki je bilo v članku pod tem naslovom rečeno, da plačujejo »izredni prispevek« poleg javnih uslužbencev in zasebnih nameščencev tudi ročni delavci. Prijatelj lista nas je pa ljubeznivo opozoril, da je ta trditev neko-

liko nepopolna, ker tega prispevka ne plačujejo tisti zavezanci uslužbenskega davka, ki nimajo iz službenega razmerja prejemkov na podlagi mesečne plače z odpovednim rokom. Večina delavcev prejema namreč mezde vsak teden ali vsakih 14 dni. Delavci, ki bi prejimali mesečne plače z odpovednim rokom, so prav redki, tako da večine ročnega delavca 1 % »izredni« prispevek ne prizadene. Ze ponovno smo pa poročali, da se ta izredni prispevek izjemoma ne pobira od hišnih poslov, orožnikov, graničarjev, podčastnikov in od staroupokojencev. Za poslednje je bila gotovo odločilna okolnost, da prejemajo zelo nizke pokojnine.

Neredno napredovanje učiteljstva. Znano je, da morajo premnogi učitelji leta in leta čakati na napredovanje. Čeprav so izpolnili vse, že tako težke pogoje. Približno polovica slovenskega učiteljstva, okrog 2000 oseb, čaka po več let na napredovanje. Tako je le naravno, da je med učiteljstvom toliko nezadovoljstva in zagrenjenosti. V ponazoritev teh trditvev navedemo po »Učit. tovarišu«, da čaka v Sloveniji 512 učiteljev(-ic) že nad 5 let, 560 učiteljev(-ic) že nad 4 leta in 768 učiteljev(-ic) že nad 3 leta na napredovanje. do katerega imajo vse zakonske pogoje. Da ne bo upravičene nejevolje, bi bilo treba čimprej izvesti vsa napredovanja, kolikor to dopušča zakon.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine bo imelo izredni občni zbor v petek, 28. aprila t. l., ob 19,30 uri v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani. Dnevni red: 1. Sprememba društvenih pravil. 2. Sprememba čl. 26. pravilnika bolniškega sklada. — Ob nesklepnosti bo pol ure pozneje istotam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih članov.

DRUŠTVO JUGOSLOV. DRŽ. IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV IN UPOKOJENK V MARIBORU

RAZGLAS

Na podlagi določb § 16. društvenih pravil sklicujemo

REDNI OBČNI ZBOR

društva, ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. aprila 1939., ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma, II. nadstropje, v Mariboru s sledečim dnevnim redom:

- Konstituiranje rednega občnega zbora.
- Poročilo načelstva:
 - predsednika,
 - društvenega tajnika,
 - društvenih poverjenikov,
 - društvenega blagajnika o računskem zaključku za leto 1938.
- Poročilo pregledovalcev računov.
- Sklepanje o razrešnici.
- Predlog člana g. podpolk. Cvirna in tov.:
 - sklepanje o združitvi našega društva upokojencev z banovinskim društvom drž. in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani,
 - za primer, da se sklene združitev, izvolitev pet članov, katerim se da pooblastilo, da izvršijo vse korake za ureditev potrebnih formalnosti za združitev, in sicer v okviru že določenih pogojev.
- Volitev predsednika, 2 podpredsednikov, 12 odbornikov in 4 namestnikov ter 2 pregledovalcev računov in 2 namestnikov.
- Sklepanje o spremembi društvenih pravil.
- Sklepanje o došlih predlogih in priporočilih članov. Predloge, o katerih se naj sklepa, je prijaviti društvenemu odboru pisмено najmanj 8 dni pred občnim zborom. Zakasneli pa lahko kljub temu pridejo na dnevni red občnega zbora, ako za to glasuje večina navzočih članov.
- Slučajnosti.

Maribor, dne 4. aprila 1939.

Zač. tajnik: Predsednik:

Koudelka s. r., Dr. Kronvogel s. r.,
okr. tajnik v p. dvorni svetnik v p.

Vojaška vaja ni dopust. Pri nekaterih oblastvih oz. uradih se je zadnje čase udomačila zmotna praksa, da so uslužbencem rezervnim oficirjem, ki so bili vpoklicani na vojaške vaje, vračunali čas tega izostanka v dobo rednega letnega dopusta. Ker je tako ravnanje seveda nepravilno in proti zakonskim predpisom, so bila oblastva opozorjena, da se državnim in samoupravnim uslužbencem, ki so vpoklicani, da prisostvujejo vojaškim vajam, ta čas ne vračuna v redni odmor, kakor je to že svojčas odločilo predsedstvo ministrskega sveta. Njegova odločba od 7. julija 1936. v ti zadevi je torej še veljavna.

Vrnitev v službo po odsluženem roku. Prometno ministrstvo je izdalo odločbo, da se mora vsem uslužbencem in dnevnicarjem drž. prometnih naprav, ki so zapustili svojo službo, da izpolnijo svojo vojaško dolžnost v kadru, zavarovati ponoven sprejem v železniško službo, ko se vrnejo od vojakov. Ta ugodnost pa se more priznati samo tistim uslužbencem, ki zaprosijo za vnovičen sprejem v službo najkasneje v roku mesec dni po tem, ko so bili odpuščeni iz kadra.

Brzovjavne okrajšave naslovov. Poštno ministrstvo je sprejelo naslednje skrajšane brzovjavne naslove za finančno ministrstvo in podrejena oblastva. Finančno ministrstvo ima skrajšani naslov: Mifin, oddelek se pa označi s številko. Torej je splošni oddelek: Mifin 1; oddelek za drž. računovodstvo: Mifin 2; za davke: Mifin 3; za carine: Mifin 4; za kataster in drž. posestva: Mifin 5; itd. Finančne direkcije imajo za naslov brzovjavno kratico: Findir in mesto, kjer se nahajajo. Poštna hranilnica s podružnicami ima brzovjavni skrajšani naslov: Poštediona.

tašče. »Kakšno strahovito tlako si nalagam za sina,« si je dejala tašča, ki se je obžalovaje iztrgala iz svojega pustega salona, se ločila od vezenja in npravstvenega čtiva, da je po cele popoldneve tekala po pohištvih skladiščih, po modnih trgovinah in krojačnicah. Spočetka je grajala vse, kar je izbiralo mlado dekle. Pohištvo se ji je zdelo pretirano in tapete blazne... Obleke... ampak saj to je vse skupaj noro...! To naj bo srajca, ta rožnata prozorna krpa?... Kakšna nesposodnost... Pa za pošteno žensko...!

Sprva se je Tereza vznemirjala, postala je skoro nesramna, nato se je pa začela, ker je imela rada svojega zaročenca in ker je bila ljubeznivega značaja, šaliti in se ljubko in veselo norčevati iz gospe Lemesnilove. Rekla ji je, da se bo že pobrigala za njeno vzgojo, da jo bo uvedla v skrivnost sodobne ženske mode in da bosta šele nato začeli nakupovati.

In kar razložiti si ni mogoče, kmalu ta lahkomišelnost pota niso prav nič več dolgočasila gospe Lemesnilove. Začela se je zanimati, sprva nerada in kakor samo da se pouči, nato živahneje, končno pa strastno; vsa iz sebe se je začela zanimati za te obleke, za klobuke, plašče, perilo, čevlje, kar se ji je sprva zdelo vse skupaj višek smešnosti in nesposodnosti. Neke vrste opojnost,

lahkomiselnosti in beganja za lepoticenjem se je je polastila, tem močnejša, ker je toliko let pod strogo zunanostjo spala v njej. Nov svet se ji je odgnil, jo vznemiril do blaznosti in jo hkrati navdal z začudenjem, kakor pravljita igra omami otroka. In nobena stvar ji poslej ni bila preveč pretirana niti prenapeta.

In nato je začela nakupovati. Kupovala si je prav toliko kakor njena bodoča snaha in iste reči. Iste obleke, isto perilo. Sprva se ga niti ni upala obleči: obraz in pričeška nista bila po tem. Naučila se je neopazno si olepšavati lice, skladno si česati lase, kjer so bele nitke kar izgibile. Ko se je tako naenkrat vsa pomladila in oživela, je postala dražestna ženska, okusno oblečena, ki se sama v zrcalih — začudena in hkrati preplašena — ni več spoznala... Toda auteilska zrcala so bila močno motna, salon hudo mračen... nekdanji gospe Lemesnilovi je bilo tam nekoč všeč, bil je to njen prvi okvir. Sedanja gospa Lemesnilova tam ni mogla več živeti, čutila je, da ji tam ni več obstanka, ker jo je pusto in starinsko okrasje odbijalo. Potem, ko se je spremenila sama, je spremenila tudi hišo, in spremenila jo je tako temeljito, nasilno, da je zašla pri tem do skrajnosti v pretiranem pohištvi in norčavih tapetah, kakor jih je nekoč sama označevala Terezi v

pouk. Zdaj jo je Tereza brzodala, ji včasih svetovala malo manj drznosti v izbiri... očarana sicer zaradi te preobrazbe. Zelo živo se je navezala na to žensko, ki se je tako pomladila, postala tako razigrana, tako izvedena in lepoticenju in ki ji bo najljubeznivejša vseh tašč. —

Drugi dan po poroki, ko je sin s Terezo zapustil Pariz, se je gospe Lemesnilovi zdelo, da se je prebudila. Bilo je popoldne: brala je roman ob plapolajočem kaminu v svojem auteuilskem salonu, ki mu pa sicer ni bilo treba več ognja, da bi bil veselo plapolal. Pričakovala je gospoda Edouarda Villiersa, ki ji je bil predlagal, — da jo pozabava v njeni osamljenosti —, naj ga spremi na neko razstavo. Prišel je. Za trenutek sta govorila o Petrovi poroki. Naenkrat se je gospe Lemesnilova spomnila nekega drugega razgovora o istem predmetu, od katerega je minilo komaj nekoliko mesecev, in prav tako z gospodom Villiersom. Zardela je pod pudrom, zajecjlala in prevzel jo je občutek nenadnega sramu.

»Kaj pa vam je, draga gospa?« je vprašal g. Villiers.

Obotavljala se je odgovoriti mu. Nato jo je pa zanesla potreba, povedati mu resnico, ki se je sama odkrivala, in pogledala je naravnost v obraz:

»Kaj mi je? Ampak — samo pogledjte

me! Samo pogledjte to sobo... Saj sem bila vendar nora! Jaz, jaz, takšnale, pa v mojih letih!... Ta sprememba... toda čemu?... Za koga?...

»Ampak — zame vendar, če vam je prav,« je dejal g. Villiers.

Smehljal se je, čeprav je bil precej razburjen. Prejšnje čase si je bil kdaj pa kdaj dejal, da bi z veseljem vzel za ženo gospo Lemesnilovo, ki jo je cenil zaradi duševnih vrlin, če se ne bi bila zakopala v tako ledeno strogost. Zdaj, ko je bila vsa predrugačena, je ustrezala vsem njegovim željam, želim bogatega in elegantnega moža, ki hoče skleniti svoje življenje z mirno in zanesljivo, ljubeznivo ženo, ki jo lahko vsakomur pokaže.

Osuplo ga je pogledala, razumela ga pa ni.

»Res,« je nadaljeval. »Zdaj ste sami. Jaz sem sam in če bi hoteli postati moja žena...«

»Vaša žena?«

Nič se ni obotavljala. Vsa žeja po življenju, ki jo je bila navdahnila, jo spremenila, naredila žensko iz nje, jo je očarala spričo spremembe, ki se ji je ponudila po tolikih izgubljenih letih in ki bi se ji brez njene preobrazbe ne bila ponudila. Podala je roko gospodu Villiersu in mu rekla samo: »Torej sem le prav storila!«

Iz organizacij

Združenje zemljiškookrajnih uradnikov kraljevine Jugoslavije vabi na občni zbor sekcije Ljubljana, ki bo v nedeljo, dne 7. maja 1939., ob 1/11. uri v Mariboru v razpravnih dvorani okrožnega sodišča. Dnevni red bo: 1. Poročilo poslovnega odbora. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938/39. 3. Proračun za leto 1939/40. 4. Volitev članov uprave. 5. Volitev 3 članov nadzornega odbora in 2 namestnikov. 6. Volitev 2 članov v centralno upravo združenja. 7. Splošnosti. — Če občni zbor v določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil 1/2 ure pozneje ob vsakem številu navzočih članov. Eventualne predloge je prijaviti odboru sekcije najkasneje 8 dni pred občnim zborom. — V Ljubljani dne 12. aprila 1939. Za odbor: Zihel s. r., t. č. predsednik. Medved s. r., t. č. tajnik.

Poštni dom v Ljubljani. Redni občni zbor imenovane zadruge z omejeno zavezo bo dne 22. aprila ob 19. uri 30 min. v Poštnem domu v Ljubljani, Tyrševa cesta 37/b. Spored občnega zbora je običajen.

Zborovanje narodnih železničarjev. Oblastni odbor Združenja jugoslov. na-

rodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor dne 7. maja. V soboto, dne 6. maja, bo predkoferenca društvenih odposlancev. Na zborovanju bodo tudi poročila o železniških glasbenih društvih »Sloga« v Ljubljani in »Drava« v Mariboru, in o železničarskem športnem klubu »Hermes«.

Poučno potovanje v Nemčijo. Zagrebški odbor Združenja železniških uradnikov priredi od 17. do 29. junija poučno potovanje po Nemčiji. Udeleženci bodo obiskali Berlin, Hamburg, Düsseldorf, Köln, Frankfurt in München. Ogledali si bodo razen splošnih kulturnih naprav in zavodov zlasti ureditev železniškega prometa, posamezne železniške postaje in njihove naprave ter razne tovarne za železniške potrebe. Vsi stroški za prenočevanja v hotelih, za prehrano in vstopnine znašajo za posameznika približno 1200 din. Znesek se mora plačati v treh obrokih. Število udeležencev je omejeno na 60, od teh jih je lahko tretjina iz drugih delov države, dve tretjini sta pa prihranjeni članom organizacije iz savske banovine.

Upokojenec

Zborovanje mariborskih upokojencev. Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 23. aprila, ob 9. uri dop. v dvorani Narodnega doma v Mariboru. Društvo zaradi velike važnosti dnevnega reda vabi člane, da se zborovanja zanesljivo vsi udeležijo.

Upokojski zastopniki v Beogradu. O delu odposlanstva upokojskih društev ob koncu februarja v Beogradu smo že poročali. Dodajamo še nekaj podrobnosti iz zagrebškega »Penzionera«, ki je objavil daljše poročilo o teh prizadevanjih. List piše med drugim: »Ministrski predsednik g. Cvetković je na pozdravni nagovor predsednika odposlanstva odvrnil, da bo s svoje strani podprl upravičene želje in zahteve drž. upokojencev. Sam podrobno ni poučen o ti stvari, zato naj vse to predočimo resornemu ministru. Naročil je g. dr. Trbojeviću, podpredsedniku fin. odbora skupščine, naj spremi naše odposlanstvo k finančnemu ministru g. Đuričiću — in tako je bilo odposlanstvo sprejeto. — Predsednik odposlanstva g. Grabarić je po kratkem pozdravu navedel upravičene zahteve drž. upokojencev in izročil resolucijo in vlogo g. fin. ministru, ki je v daljšem govoru na naše zahteve med drugim priznal, da se je upokojencem storila krivica, ker jim ni-

so dali poviška hkrati z aktivnimi. Dalje uvidi, da se je storila krivica staroupokojencem, ker se do danes niso bili izenačili. — V nadaljnjem je obljubil, da bo skušal popraviti storjene krivice. Pri tem je omenil, da je velika škoda, ker pokojninski sklad ni začel že prej delovati.«

Iz mariborske upokojske organizacije. Konec leta 1938. je znašalo celotno premoženje »Društva jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru« 40.455 din, od česar je odpadlo na društveni posmrtninski sklad 16.254 din. — Konec leta 1938. je imelo društvo 1882 rednih članov, posmrtninski sklad pa 864 članov. — Društvena pisarna je v pritličju magistratnega poslojpa na Rotovškem trgu v Mariboru (poleg stopnic). Poslovne ure so v torkih in četrkih od 10. do 12. dop., ob sobotah pa od 3. do 5. ure pop. Tajniške posle opravlja za zdaj odbornik g. Ivan Koudelka, okrajni tajnik v pok. — Mariborsko upokojsko društvo zelo živahno deluje na dobrodelnem in človekoljubnem področju. Lani je za velikonočne in božične praznike razdelilo med najpo- trebnejše društvene člane 24.000 din, kar je pri nizki članarini 1 din na mesec izredno lep uspeh. Društveni posmrtninski sklad se prav lepo razvija in je v treh

letih, odkar deluje, izplačal že nad 60.000 din posmrtnin.

Pravilno stališče. Društvo upokojencev v Zagrebu je vnovič razglasilo, da ne bo za nečlane v prihodnje podvzelo nobenih korakov, ne intervencij niti posredovanj. Če kdo izmed društvenih članov želi, da se organizacija zavzema zanj, mora to sporočiti odboru in navesti svojo člansko številko. Če pa kdo izmed novo vstopivših članov od društva zahteva kako uslugo, mora plačati članarino vsaj za šest mesecev vnaprej. S tem hoče društvo preprečiti, da bi nečlani izrabljali organizacijo, da si najočeje prevzeti nobenih dolžnosti, niti plačati skromne članarine.

Neumestni predlogi. Zagrebška upokojska organizacija je prejela od neznanca predlog, o katerem pravi društvo, da ni le neizvedljiv, temveč tudi smešen. Predlog zahteva namreč, naj bi se vsem upokojencem dovolila brezplačna vožnja po železnicah. Glasilo društva pravi, da takih ugodnosti ne uživa nikjer v Evropi noben drž. uslužbenec, niti aktivni železničarji, kaj šele upokojenci. Zato je treba take docela smešne predloge zavracati, da se organizacija z zagovarjanjem sličnih zahtev ne bi izpostavila posmehu pristojnih činiteljev in vseh razumnih ljudi sploh. — Take nemo- goče in naravnost smešne zahteve stavlja tudi drugod mnogi neuvidevni in neresni ljudje.

Nove knjige

Štefan Sušec: Trošarine. K našemu obvestilu iz zadnje številke o tej knjigi dostavljamo, da bo delo izšlo predvidoma že konec maja, ker se je doslej nabralo že precejšnje število prednaročnikov, tako da je izid omogočen. Knjiga bo vsebovala že vse spremembe in dopolnitve, ki jih vsebuje novi finančni zakon, dodani bodo pa k vsem zakonskim določbam tudi stvarni komentarji in najvažnejši konkretni primeri, tako da bo delo vsem, ki imajo opravka z državnimi ali samoupravnimi trošarinami, v veliko pomoč in korist. Ko bodo »Trošarine« izšle, bomo o ti važni knjigi obširneje pisali.

»Zdravje«. Vsebinska 2.—3. številka tega edinega slovenskega poljudno-zdravstvenega mesečnika: Nove ideje. — Dr. Ivo Pirc: Patologija prehrane. — Dr. Kocijan-

čič: Higijensko odvajanje odpadkov. — Dr. Ivan Bonač: Ali se nalezljive bolezni dedujejo? — S. N. Jarnovič: Zapiski ob sestreskem delu v okrožju brežiškega di- spanzerja. — Sr. Heraković: Spomini za- ščitne sestre na Bosno. — Kako naj se utrjujemo? — Naši nočni čuvaji: ušesa! — Dr. F. G.: Anekdote o slavnem anatomu prof. Jos. Hyrtlju. — Zlato in dragi kamni v medicini. — Že v starem veku so si pokvarili želodec. — Glasnik higijenskih usta- nov. — Od tu in tam. — Dobro da veš. — Tudi ta dvojna številka je prav pisana in poučna, tako da jo bo vsak bralec z zanimanjem prebral. »Zdravje« velja na leto samo 30 din in se naroča v Ljubljani. Pred Skofijo 1. Lepo urejani list, iz katerega smo že večkrat objavili marsikatero zani- mivost, prav toplo priporočamo.

Zadružni vestnik

Kolo žen zadrugark v Ljubljani priredi v sredo, dne 19. t. m., ob 20. uri v glasbeni dvorani »Sloga«, v Pražakovi ulici 19, predavanje »Osnovni problemi zadružništva«. Predava g. Iršič, zadružni revizor Zveze nabavljajnih zadrug iz Beograda. Ker bo predavanje zelo zanimivo in poučno, so vabljeni vsi zadrugarji, ki se zanimajo za zadružništvo v splošnem kakor tudi za razvoj in pomen svojih zadrug. Po predavanju bo prost razgovor.

Kreditna zadruga v Kranju. Na njenem obnem zboru, ki je bil dne 25. februarja v kranjskem Zadružnem domu, je podal upravni odbor poročilo, iz katerega je videti, da ta številčno sicer šibka zadruga zelo uspešno deluje. Lani je prilagodila pravila novemu zakonu o gospodarskih zadru- gah. Upravni odbor je določil, da se more novemu zadružniku dovoliti posojilo šele potem, ko je že vsaj pol leta član zadru- ge. Da se olajša pristop, je dovoljeno vplačilo zadružnega deleža v desetih obro-

kih po 10 din. Promet zadruge je znašal din 1.168.171,85. Začetek leta 1938. je imela zadruga 238 članov s 493 deleži. Pristopilo je 34 članov s 60 deleži, tako da je navzlic odstopu 12 članov s 40 deleži štela konec leta 260 članov s 513 deleži. Konec leta 1938. je bilo nad 178.000 din navadnih vlog. Otroško varčevanje je naraslo na preko 13.000 din, stalno varčevanje je pa do konca leta doseglo že preko 45.000 din. Upati je, da bo kmalu to stalno varčevanje predstavljalo poglavitno podlago za posojevanje denarja. Lani je zadruga izdala nad 260.000 din posojil, dolžniki so ji pa vrnili več kot 226.000 din, konec leta je bilo še neplačanih posojil za približno 257.000 din. Skladi zadruge so dosegli skoro 17.000 din. Od zadružnih poslovnih sredstev, ki znašajo približno 384.000 din, je domačih približno 79 %. — Navedeni podatki dokazujejo, da je tudi v minulem letu naša kreditna zadruga v Kranju s svojim delom dokazala, da ima v odboru res sposobne, vnete in zavedne zadru- garje.

Kralj. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ Telef. 2673
LJUBLJANA DELIKATESE
Skrbna postrežba! SPECERIJA Najnižje cene
Sveže blago!

KROJAŠKI
ATELJE

Fran Igljč

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA
Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za
dame in gospo-
de po najnov-
jših krojih. La-
stna zaloga mo-
dnega blaga.

KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem
po 7% proti zasnambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

KNJIGARNA UČITELJSKE
TISKARNE V LJUBLJANI IN
PODRUŽNICA V MARIBORU
priporočata nastopne zbirke knjig:

1. Zbirka za din 50.—: Kunc: Veterinarska higiena in živinoreja. Oblak: Naša prašičjereja, Teržan: Kmetovalčev svetovalec. Wenko: Kmetijsko kokošarstvo. Wenko: Več dobre krme. Wenko: Sto po- jasnih o umnem travništvu. West- er: Življenje čebel.

2. Zbirka za din 50.—: Čer- melj: Ljudska astronomija. Sadar: Lan in konoplja. Spiller: Planšar- stvo.

3. Zbirka za din 20.—: Brež- nik: Klic Gorjancev. Jeran: Za- stava v vetru. Winkler: Cesta čez Resje. Zupanc: Stari Hrk. Tovor- nik: Stara pravda. Wester: Življe- nje čebel.

4. Zbirka za din 25.—: Žirov- nik: Narodne pesmi za mladino, 3 zvezki.

NAJVEČJI SLOVENSKI PUPILARNOVARNI ZAVOD

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje vlog preko din 420.000.000.—

Lastne rezerve nad „ 26.000.000.—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin t. z. z. o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.